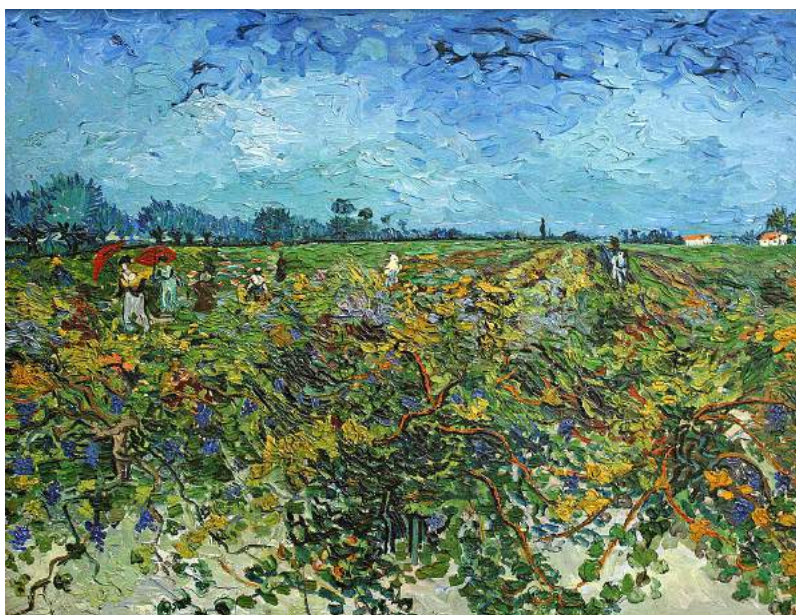

Het geheim van de wijn

Pasen

21 april 2019

voorgangers: Henk Baars, Paulus Gabriël, Ria Huisman

De groene wijngaard -(Vincent van Gogh - 1888)

Inleiding

Het geheim van deze drie dagen is dat onze man uit Nazareth, Jezus, Christus of Gezalfde genoemd, zelf toonbrood, wijnstok en het olielicht is geworden. Verbeeld in het scheuren van het voorhangsel van het heilige der heilige van de tempel van Jeruzalem. De rol en betekenis van Gods Brood, Olie en Wijn, maakt Jezus persoonlijk in zijn leven, met zijn eigen vlees en bloed, waar.

De mensenzoon Jezus helpt ons d.m.v. gelijkenissen hetzelfde te ontdekken en realiseren. Hij onthult dat altijd in beeldtaal. Dat is geen echte geheimtaal, maar taal die werkt met beelden die voor zichzelf spreken. Beeldspraak nodigt ons uit om er met ons hart naar te luisteren, ons erdoor in onze ziel te laten raken. Op deze Paasdag gaat het om de beeldtaal van wijn.

Om zelf te kunnen bloeien als een wijngaard en zo de beste wijn te produceren, behoor je goede daden en woorden te stellen. Van oudsher staan de woorden die je spreekt voor wijn die goed op de tong ligt en een goede nasmaak heeft. Het fijne geurige aroma van de wijn verbeeldt al het werk dat je verricht in het zweet des aanschijns voor elkaar. Want werken voor en met elkaar verspreidt - net als wierook - een aangename geur. Lelijke woorden smaken als verzuurde wijn. Ze geven een bittere nasmaak. Als onze woorden met onze daden overeenkomen, kun je in beeldtaal zeggen dat wij de beste wijn produceren. Daar gaan wij van leven, lachen en gelukkig zijn. Wij zijn dan 'bloeiende wijnstokken', met mooie druiventrossen.

De verhalen over de goede woorden en daden van Jezus, over de beste wijn die hij tijdens zijn leven mensen liet proeven, worden volgens de eerste lezing, door Maria van Magdala, die Jezus als tuinman ontmoet, voor het eerst verspreid. Zij mag Jezus niet voor zichzelf claimen. De mannen geloven de vrouwen niet zo snel op hun woord. Ze zijn nog hardhoors. Ze willen alles eerst met eigen ogen zien...

In het tweede verhaal krijgt ook de moeder van Jezus net als Maria van Magdala, iets te horen wat haar minder zint. Niemand, ook zij niet, kan de levensweg van wie dan ook bepalen. Iedereen behoort zijn eigen Levensweg uit te zetten en te gaan. Laat mij los zegt Jezus tegen Maria. En tegen zijn moeder zegt hij dat ook zij zijn momentum niet kan bepalen. Een bijzondere 'les', ook voor ons, denk ik.

De voor onze ogen verborgen betekenissen van brood, olie en wijn die wij tijdens deze 3 dagen bespreken, zijn eigenlijk heel eenvoudig te herkennen. Want beeldtaal, beeldspraak begrijpt iedereen. Wie de verhalen en gelijkenissen van Jezus snapt, weet welke keuzes hij of zij kan maken. Ze bevatten veel motieven om te kiezen voor leven, niet doden. Voor proosten op het leven: lechaim!

Gebed

Liefdevolle Betrouwbare,

Geen mens zou U zo durven aan te spreken als u zich niet zo had laten kennen in onze mensenzoon Jezus. Hij toonde zich liefdevol en betrouwbaar, zelfs nog in zijn doodsnood.

Help ons daar kracht en wijsheid uit te putten; ermee aan de slag te gaan, en zo plekken op aarde te creëren waar vrede, openheid, gastvrijheid, luisterbereidheid, voldoende voedsel en zorg voor elkaar is.

Waardoor onze wereld weer een bloeiende wijngaard gaat worden, waar wij elkaar onze beste wijn aanreiken en, Lechaim, op het leven, zingen.

Lezing: [Joh 20: 11-18](#)

Lezing: [Joh 2: 1-12](#)

Het verhaal van de verandering van water in wijn lijkt een onmogelijk natuurwonder te zijn. Het is echter een verhaal om hetgeen voor onmogelijk gehouden werd, in woorden te vatten, in beeldtaal dus. Op witte donderdag bleek in heel het land Palestina geen rechtvaardigheid meer te heersen behalve bij de weduwe in Sarefat, Sarepta. In bijbels jargon: de wijngaard is verdord.

In dit verhaal lijkt Jezus nog de enige te zijn die goede wijn kan aanleveren. Dat doet hij niet letterlijk met wijn, maar in mensen die niet zo'n al te beste wijn meer produceren, oftewel die de kluts kwijt zijn. Hij brengt ze, als zoon van de baas, weer tot bloei middels zijn woorden, die als zuiver water, in de vorm van oprechte woorden uit zijn mond vloeien. Op die woorden en momenten heeft zijn moeder geen invloed. Slechts degene die hem op pad heeft gestuurd, onze hemelse vader, zegt hij. Als wij grove, beledigende dingen zeggen, zegt een uitdrukking: ga je mond spoelen. Immers, wat uit onze mond komt, hoort net als goede wijn, lekker op de tong te liggen, en een prima nadronk te geven.

Overweging

'Wat smaak jou thuis?'. Dat was van de week het onderwerp van een speeddate waaraan ik deelnam in het kader van een bijeenkomst van jongeren die van tien gemeenten de cliëntenraden vormen bij de uitvoering van de jeugdwet. Wat smaak jou thuis is sleng voor wat vindt je lekker om te eten. Jong en oud moesten gekoppeld worden en ik was geliefd, want ik was de oudste van het gezelschap. Een jonge vrouw was blij dat ze me aan de haak sloeg, want er waren op de bijeenkomst niet zoveel ouderen en we wisselden uit wat we zoal aten in heden en verleden. Ze was tijden dakloos geweest, woonde nu met twee anderen die er in huis een puinhoop van maakten en vond vooral pizza in allerlei soorten en maten lekker. De keuken was dikwijls te vies om in te koken, maar pizza bleek altijd een oplossing, ook bij de talloze pleegouders die ze had gehad en wel twaalf instellingen waar ze had gewoond en dan nu in de cliëntenraad van Den Haag. Wat een prestatie om van zover te komen. Gelukkig deelden we nog een beetje ellende, want zij vond het instellingseten altijd klef en vies en ik het seminarie/internaatseten van vroeger. Getver. Maar haar energie, haar energie knalde aan alle kanten naar buiten. Wat kan het leven toch loeisterk zijn! Het zijn dit type mensen die me altijd inspireren. Want ik vraag me voortdurend af hoe nu bevrijding, opstaan en leven steeds weer verder gaat. Ik begrijp er eigenlijk niets van, zo'n jonge vrouw, zo'n soort Maria van Magdala die alles al meegemaakt heeft en ik begrijp ook eigenlijk niets van Pasen. Ik sta iedere keer met mijn mond vol tanden als ik het probeer uit te leggen. Want ook als je de rimram van de genadeloze commercie wegzet sta je weer voor hetzelfde raadsel. Ze rennen naar het graf, ze storten in als ze merken dat het lichaam weg is en de meest voor de hand liggende tuinman is the one. 'Hou me niet vast' zegt hij. Een mystieke ervaring kun je ook niet vasthouden. Ze heeft de Heer gezien in een transformatie die iets verradert hoe leven doorgaat. We weten het misschien, leven is dat je je na een periode van rouw je kunt concentreren op iemand anders. Dat je je open kunt stellen voor iets nieuws. Dat komt langzaam en de Heer blijft zolang verschijnen als nodig en is dan weg. Waarschijnlijk is dat het psychologische en seculiere

patroon dat er achter zit. Dat alles zich vernieuwt. Maar begrijpen? De verrijzenis van Jezus is nog eenvoudiger te snappen. Want wat opent haar, wie heelt haar oren, wie noemt haar bij de naam zoals zij gekend is? Misschien is het geheim dat het een ommekeer is die nog verder gaat dan dat je door de eerste keer voor of van iemand gefascineerd bent. De tweede dood van de eenzaamheid overwonnen, volwassen worden omdat er geen onderscheid meer is tussen geloof en ongelooft, tussen God en niet God. Mens op het randje van dood en leven.

We dronken geen alcohol bij de bijeenkomst met de jongeren uit al die instellingen die in het jeugdhulpverleningswereldje een rol spelen. Natuurlijk niet. Een glas en je bent weer terug bij af. Ik blijf wat stilstaan bij dat terug bij af, want we lazen het verhaal van de bruiloft te Kana dat niet zo gebruikelijk is om vanochtend te lezen. Maar ja het is niet voor niets dat er op de derde dag een bruiloft is. Ze waren er allemaal en er was geen wijn meer. Je kunt de rol van Jezus zien als transformatie van water in wijn, of van afhankelijk geloof van guru's en priesters tot volwassen zelfstandig geloof dat de goede wijn is. Niet voor niets lieten we al die transformaties zien, de waarheden en inzichten van het leven strekken zich ook uit tot de veranderingen die steeds weer plaatsvinden. Van olijven naar olie, van meel, water en zout naar brood, van water naar wijn is dan een kleine stap. Of toch niet? Het magisch realistische in het verhaal blijft overeind. Van water naar wijn, als dat eens zou kunnen. Van dood naar leven, als dat eens zou kunnen. Maar een glas en je bent weer terug bij af. Het kan zo verkeerd uitpakken, het mag niet te makkelijk gaan. Het duurt zo lang voordat je weer mee kunt doen na een forse crisis of wat. Je proeft dan lange tijd geen wijn, een lange tijd niet de geneugten van het leven, dat je betrokkenheid veinst, of je voorgeeft te genieten van allerlei activiteiten, maar toneel speelt. Zij proeven de wijn, jij niet. Doen alsof. Ach olijven je smaakt me niet meer. We snakken naar onze eigen grond, naar een vertrouwde verblijfplaats, naar eigen gewoonten en zeden, naar eigen aard en wezen, een vast karakter; een plek om thuis te zijn en thuis te geven voor anderen. Dat je je schaamt als je dat niet op kunt brengen. Daarvan verrijzen is het moeilijkste dat er is. De zon gaat wel op, maar is nog niet opgegaan, er hangt een nevel, de steen is maar half weggerold, drie dagen slapen is niet genoeg, U bent wel opgestaan, maar te vroeg, zelfs U kunt nog niet beter zijn.

Het is vreemd, maar precies het magisch realistische in de Paasverhalen spreekt mij aan, geen sprookjes, maar een trekken aan deze werkelijkheid die in mijn verbeelding en hoofd iets transformeert waardoor het op Paas morgen echt anders is. Het ritueel transformeert mij. U bent er al, U komt. Haal diep adem, sta klaar. Ik moet nog opstijgen naar de Vader.

Pasen (Ida Gerhardt)

Een diep verdriet dat ons is aangedaan
Kan soms, na bittere tranen, onverwacht gelenigd zijn. Ik kwam langs Zalk gegaan,
op Paasmorgen, zeer vroeg op den dag.
Waar onderdijks een stukje moestuin lag met boerse rijtjes primula verfraaid,
zag ik zondags getooid, een kindje staan.
Het wees en wees en keek mij stralend aan.
De maartse regen had het s 'nachts gedaan:
Daar stond zijn doopnaam, in ster-kers gezaaid.

Maar als je nu eens aanbied om de keuken en de badkamer schoon te maken en er van hen geld voor te vragen, zei ik tegen mijn Maria Magdala. Deed ik ook toen ik in een studentenhuis woonde. "Ach zegt ze, u geeft me nu het beste advies wat ik in jaren heb gekregen" Al die coaches kwamen daar niet op. Ik ga het onmiddellijk vanavond toepassen".

Er zijn te weinig praktische tuinmannen in de wereld.

Henk Baars

Vorbeden

Eeuwige,
wij bidden dat het licht van Pasen over ons mag schijnen,
dat wij opstaan uit onze oude, dode gewoontes;
dat wij erop vertrouwen dat loslaten nieuwe mogelijkheden geeft.

Wij bidden dat wij door het licht van Pasen, mensen nabij kunnen zijn en woorden van troost hebben voor wie dat nodig heeft.

Wij bidden om het licht van Pasen voor deze wereld; nieuw licht, overal waar de stoppen van de hoop zijn doorgeslagen.

Wij bidden dat het vuur van Pasen in ons niet dooft;
dat er steeds opnieuw mensen opstaan om op te komen voor vrede en gerechtigheid en heelheid van de aarde.

Wij bidden dat wij die mensen mogen zijn.

Wij bidden in stilte onze persoonlijke gebeden en we bidden voor de mensen die genoemd zijn in het voorbedenboek.

...

Dat wij door het licht van Pasen ons keren naar elkaar en niet uit het oog verliezen allen die aan onze zorgen zijn toevertrouwd.

Amen

Tafelgebed

(Ida Gerhardt)

Het was de hovenier, die in het vroege licht
de ranken heeft gericht, diep in elkaar verward,
vervreemdend van het hart,
de wortelstok.

Geen zag wat zich voltrok in het zeer vroege licht.
Hij raakte hen slechts aan:
ze zijn vaneengegaan,
ontbonden ontwonden.

Het was de hovenier.
Verwonderd in vroeg licht,
gescheiden ongescheiden
de door zijn hand geleide hartranken.
Aan ons beiden hebt gij het, God verricht.

Deze tafel is de bevrijding van haat, aanzittend met wie ook,
dronken worden . Wijn smaakt al eeuwen naar liefde,
wat smaak jou thuis? Hij zei het , ik wil delen met jou,
alles, leed en vreugde, dood en verdriet, hoop en toekomst.
Neem daarom van dit brood en hervorm ons.

Drink van deze beker, mijn ziel leg ik erin; zei hij
Het leven is een bruiloftsfeest, verlos ons van ongeest.
Maak mogelijk wat onmogelijk is in de ogen van zoveel mensen.
Hou tegen de stromen van bloed en maak ons tot mensen die
blijven dromen van waarachtig samenleven

Zegen

Dat stenen worden weggerold. Dat verdwijne alles wat mensen bezwaart waarachtig te leven.

Dat we opstaan als levende mensen, niet meer gehinderd door twijfel en gebrek.

Dat we het koninkrijk alvast kunnen zien, het nieuw Jeruzalem, voorbij de horizon.

Pasen 2019, vandaag en morgen.

Geven we elkaar die Paaszegen.